

نظریه ظهور صغری از کجا درآمد؟

بانی این نظریه مدعی است که هیچ اشاره ای به این تعبیر در روایات اسلامی نبوده و بدون سابقه است.

جعفریان، رسول - بانی این نظریه مدعی است که هیچ اشاره ای به این تعبیر در روایات اسلامی نبوده و بدون سابقه است. چه کسی این نظریه را مطرح کرد و چه کسانی آن را ترویج می‌کنند؟ مدتی است که نظریه‌ای تحت عنوان «ظهور صغری» مطرح شده و ضمن آن ابراز می‌شود که ظهور صغری اتفاق افتاده است. دو گروه آن را طرح کرده‌اند. نخست دسته‌ای بدون توجه به انقلاب، بر این باورند که ظهور در حال وقوع است و شواهدی بر آن اقامه کرده نام آن را ظهور صغری نهاده‌اند. دسته دوم، ضمن این که از نظر زمانی متأخر از گروه اول بوده و این نظریه را که هیچ سابقه ای در باورهای مهدویت گرایانه شیعه ندارد، از دسته اول گرفته‌اند، آن را در ارتباط با انقلاب مطرح کرده، آن را مقدمه ظهور یا به عبارت خودشان ظهور صغری می‌نامند. آنچه در پی می‌آید اشاره به آن است که چه کسی این نظریه را مطرح کرده است.

یکی از جریان‌هایی که بحث ملاقات با امام زمان (ع) را عادی‌تر نشان داد و طی سه دهه گذشته، سبب تقویت بحث ارتباط با آن حضرت به صورت آسان‌تری شد، آقای سید حسن ابطحی (متولد 1314 ش) بود که روزگاری در مشهد - همراه با برادر زن خود مرحوم هاشمی‌نژاد - کانون بحث و انتقاد دینی را داشت. وی پس از انقلاب، به تدریج بحث‌های مهدویت را به طور جدی‌تر طرح کرد و با نگارش آثاری، این مسأله را بسیار زودتر از برخی دیگر که اکنون شهرت به این بحث‌ها پیدا کرده‌اند، در قالب تازه‌ای پیش برد. وی گرچه مدعی مهدویت نبود، اما مدعی نوعی ارتباط با حضرت و سهل الوصول بودن آن بود، به طوری که تلویحا تصور می‌شد یا مریدان تصور می‌کردند، خودش پیوند نزدیکی با امام زمان (ع) دارد. کتاب ملاقات با امام زمان (ع) یکی از آثار اوست که بیش از بیست بار به چاپ رسید و نقش مهمی در زمینه بحث دیدار با آن حضرت را داشت. در نخستین ملاقات، و اولین سطور آن، حکایتی مربوط به جمکران نقل شده و این عبارت آمده است: «171# ظهور صغری»؛ مسجد جمکران جایگاه عشاق و محل دیدار با امام زمان روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء است. کتاب شبهای مکه هم اشارتی به این مبحث دارد و بیشتر گزارش یک سفر عمره به این شهر و برخی از مباحثات مذهبی است. کتاب مصلح غیبی او نیز اثری دیگر در این زمینه بوده و نشان از آن دارد که حتی در یکی دو دهه اول انقلاب، وی یکی از مروجان این اندیشه بوده و به نظر می‌رسد بیش از دیگران در این حوزه فعالیت کرده است. پرواز روح شرحی از زندگی استادش ملا آقا جان زنجانی است که بخشی از آن به مباحث غیبت اختصاص دارد.

ابراز این مسائل و مباحث مشابه آن سبب شد تا وی دو بار دستگیر شده و مورد جویی قرار گیرد. بار نخست در اواخر دولت دوم هاشمی رفسنجانی بود که ادعاهایی در باره سفر خود به صورت طی الارض به مکه نقل کرد و قرآنی از مکه آورده گفته بود که امام زمان (ع) آن را امضا کرده است. با روی کار آمدن دولت خاتمی، وی آزادی عمل خود را دوباره بدست آورد و با شدت بیشتری به فعالیت های خود ادامه داد. اما برای بار دوم در سال... دستگیر شده و در نهایت به تلویزیون آمد و گذشته خود را مورد انتقاد قرار داد. این بار محکوم و به قم تبعید شد.

آقای ابطحی در مقدمه‌ای که برای کتاب ملاقات با امام زمان (ع) نوشته، ضمن آن که امکان ملاقات در این دنیا را با امام زمان (ع) مطرح کرده به توقعی که در باره مدعیان مشاهده آمده پاسخ گفته، تأکید دارد که برای نخستین بار از ظهور صغری سخن گفته است: شاید من به عنوان اولین کسی که «171# ظهور صغری» را در کتاب «171# پرواز روح»؛ از قول استاد اخلاق مرحوم «171# حاج ملا آقا جان» مطرح کرده‌ام، مورد حمله‌ی بعضی از جهال قرار بگیرم و شاید هم حقّ با آنها باشد، چون در کتب روایات و اخبار حرفی از آن به میان نیامده، ولی: «171# چیزی که عیان است چه حاجت به بیان است»؛ زیرا هیچ کس نگفته که خدا در دنیا کارهایی که مربوط به همه‌ی مردم است ناگهان و بدون آمادگی قبلی برای آنها انجام می‌دهد. بلکه همان طوری که غیبت کبری باید غیبت صغری داشته باشد و همان طوری که غروب خورشید باید تا یکی دو ساعت بعد از آن هوا روشن باشد، همچنین ظهور با عظمت حضرت بقیّه‌الله - ارواحنا فداه - که می‌خواهد، تمام مردم دنیا را زیر پوشش حکومت واحد جهانی بکشد، نمی‌تواند مقدماتی و به اصطلاح «171# ظهور صغری»؛ که زمینه‌ساز «171# ظهور کبری» است نداشته باشد. آری او می‌گفت: از سال 1340 هجری قمری که استعداد های افراد بشر ظهور کرده؛ نام مقدّس آن حضرت صدها برابر از قبل میان مردم به وسیله‌ی نامگذاری‌های اماکن مقدّسه و غیره ظهور کرده. اکتشافات و صنایعی که شبیه به معجزات آن حضرت است ظهور کرده. تشرّفات و ملاقات‌هایی که کمتر کسی از شیعیان یافت می‌شود که یا خودش در خواب و یا در بیداری و یا در عالم مکاشفه و یا کسی که مورد وثوق او است، برایش حاصل نشده باشد، ظهور کرده. و خلاصه همه و همه‌ی آنها دلیل بر این است که آن چنانکه خورشید در وقت طلوعش يك ساعت و نیم الی دو ساعت هوا را روشن می‌کند و نامش را طلوع فجر می‌گذاریم، همچنین این زمان که کاملاً هوا روشن شده و نور مقدّس حضرت بقیّه‌الله - عجل الله تعالی له الفرج - عالم را منور کرده و صبح پیروزی اسلام بر تمام مذاهب جهان طلوع کرده، نامش را «171# ظهور صغری»؛ باید گذاشت. و ان شاءالله بزودی خورشید وجودش از افق مکه طالع می‌گردد و دنیا را پر از عدل و داد می‌کند، بعد از آنکه پر از ظلم و جور شده باشد، «171# اِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَ تَرَاهُ قَرِيبًا»؛ (ملاقات با امام

زمان (ع)، مقدمه، ص 10-11)

عین عبارت وی در کتاب پرواز روح به نقل از ملاآقا جان این است: همان گونه که غیبت حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه - دو قسمت داشت و به غیبت صغری و غیبت کبری تقسیم می‌شود، همچنین ظهور هم به دو بخش تقسیم می‌شود، یکی ظهور صغری است که از سال 1340 هجری قمری شروع شده و یکی ظهور کبری است که ان شاءالله به همین زودی انجام خواهد شد. آقای ابطحی می‌افزاید: من نمی‌دانم که استاد این مطلب را با چه مدرکی می‌گفت، و در آن وقت هم من غفلت کردم که توضیح این مطلب را از او بخواهم. ولی بعدها طی یک مکاشفه که برای یکی از سادات اتفاق افتاد [شاید خودشان] مطلب معظم له به این توضیح توضیح داده شد که شاید ان شاءالله مطابق با واقع باشد. وی سپس شرحی در باره مفهوم ظهور صغری داده و معتقد است که به چند دلیل نوعی ظهور صغری رخ داده است. اول آن که به عکس زمان غیبت کبری که در میان مردم حتی در میان شیعیان نامی از آن حضرت نبود، در سر هر کوچه و بازار و در میان محافل و تمام شهرها و قرا و در نامگذاری مساجد و اماکن، نام و القاب آن حضرت زیاد برده می‌شود. سس به موارد متعددی که در این زمینه از سال 1340 ق به این طرف رخ داده پرداخته است. دوم رشد افکار و پیشرفت علم و صنعت و تکنیک است. به عبارت دیگر اکثر علوم و اکتشافات از آن تاریخ به بعد به مرحله ظهور و بروز رسیده است. بنابراین مردم قدرت درک بهتر معجزات امام زمان را دارند. سوم آن که دیدارها با امام زمان بیشتر شده، همان طور که در کتاب ملاقات با امام زمان نمونه های آن را نقل کرده‌ایم. چهارم آن که از سال 1340 به بعد پرداخت وجوهات و سهم امام بیشتر شده است. وی در پایان اشاره می‌کند که ما در کتاب مصلح غیبی توضیحات بیشتری در باره ظهور صغری داده‌ایم (پرواز روح: ص 60 - 64)

اما این که اکنون چه کسانی دنبال نظریه غیبت صغری بوده و آن را ترویج می‌کنند با مراجعه به جستجوهای گوگلی و سایت هایی شبیه رایحه می‌توان پاسخش را به دست آورد